

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP

Feloldó szerkesztő háborúban óta a szerkesztésről lelelté: PURKESZ MÉR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Széchenyi-tér 1. telefon-ny. 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN: Egész évre 14 korona. Megyéd évre 3 kor. 50. Fél évre 7 „. Egy hónapra 1 „ 20.

Győzelmeink az oroszok fölött

A Kárpátokból csufosan kiverték az ellenséget

Az északi vármegyékben helyre áll a rend

Vitéz hadaink már másodszor verték ki a Kárpátok között beálló oroszokat. Második belérésük még nagyobb kudarcot járt, mint az első, mert ez alkalommal nemcsak több halottjuk volt az oroszoknak, de tömérdek foglyot és zsákmányt ejtettünk.

Már a Kárpátok határozott szorosai között lehet még látni kisebb menekülő orosz csapatokat. A lakosság is kezd visszatérni elhagyott helyeire és helyre áll a közigazgatás.

Mai híreink a következők:

Az oroszok 150.000 embert vesztek Lengyelországban.

Berlin, dec. 14.

A Wolf ügynökség jelenti: Lodz kiürítése az oroszok által titokban történt éjjel és így harc nélkül és szinte észrevétel nélkül. Másrészt azonban ez csak a kiürítést megelőző harcok eredménye volt. E harcokban az oroszok borzalmas veszteségeket szenvedtek, különösen nehéz tűzsergély munkája következtében. Az elhagyott orosz lövészárok tele voltak halottakkal. A keleti hadsereg harcaiban még Tannenburg mellett sem kaptak el csapataink oly sok orosz katonát halottan mellett, mint Lodz, Lovic s egyáltalában a Pabianice s a Visztula közötti részeken. Habár mi voltunk a támadók, veszteségeink messze mögötte maradtak az oroszokénak.

Ellentétben az oroszokkal, különösen kevés halottat veszítettünk. 25 ik tartalék hadtestünk ismert áldozatmozdulatánál a hadsereg rész mindössze 120 embert veszített, ami bizonyára igen csekély szám. Az ellenség veszteségeinek arányaira jellemző, hogy csak a Lodztól nyugatra eső, egyik Ludomierszkiól délre fekvő magaslaton 887 orosz katonát találtak és temették el. Mint korábbi harcok után, most is elég pontos-

sággal becsülnék az oroszok veszteségét. Az eddigi lengyelországi harcokban az elfogott és időközben vasúton Németországba elszállított 80.000 ellenséges harccsal együtt az oroszok vesztesége legalább is 150.000 ember volt.

Győzelmes harcaink a Kárpátokban.

A téli hegyvidék minden nehézségeinek dacára csapataink a Kárpátokban folytonos győzelmes ütközetek közepette feltartóztathatatlanul folytatják előrenyomulásaikat. Az ütközetekben tegnap 2000 orosznál többet fogtak el. A lupkovi hegyvidéki nyugatra eső szorosok ismét birtokunkban vannak. A Gorlicától, Grihováól és Uj-Sandecitől délre eső területen nagy harcok indultak meg.

A nyugat-galiciai csata, melynek arcvonala délfelel a Tymbrkiól keletre eső vidékről indul ki és Krakóitól keletre fekvő területig húzódik, még folyik. Tegnap az oroszoknak ismét több támadása tört meg tűzsergély erős tüze alatt.

Lengyelországban a helyzet nem változott.

Przemysl védőserege a legutóbbi kirohasásából 700 orosz foglyal és 18 zsákmányolt géptelgyverrel, valamint nagymennyiségű lőszerrel tért vissza.

Küzdelem Lovicért.

Berlin, dec. 14.

A „Vossische Zeitung“ jelenti Amsterdamból: A Times Pétervárról arról értesül, hogy az orosz katonai hatóságok kijelentése szerint Lovic még az oroszok kezében van, de a németek folyton ostromolják.

Amsterdam, dec. 14.

A Reuter ügynökség jelenti Pétervárról: Egy londoni távirat szerint tizenhárom nap óta minden ol-

dálról bombázzák a várost, amely valóságos pokol most. Száz és száz magánház, valamint a nyilvános épületek romokban hevernek. A lakók pincébe rejtőzködnek, ennek dacára (meczszámra pusztulnak el az utcákon.

A flandriai harcok

Gent, dec. 14.

Foch tábornok serege, bár jelentékeny erőltéseket kapott, nem tudja megakadályozni, hogy a németek Ypernéi ne törjék át a francia hadállásokat. A franciák az elvesztett területek kis részét visszafoglalták ugyan, de a németek most már ismerik a franciák oltoni hadállását és helyzetük igen kedvező. Arrsanál és környékén szintén előnyös a németek helyzete.

Berlin, dec. 14.

Az Allgemeine Zeitung jelenti Amsterdamból: A Temps flandriai tudósítója közli, hogy a németek az Ypernéi heves támadásba mentek át. Az utóbbi két napon lefolyt heves küzdelemnek közepontja ismét Ypern volt. A németek nehéz tűzsergélyekkel főként vannak, viszont a szövetségeseknek több ágyújuk volt, bár az angol „királyi tábori tűzsergély“ a legutóbbi harcokban sok ágyút vesztett. A németek most nagyobb ágyúkat használnak, mint a régebbi harcokban.

Az oroszok aggódnak Szerbia sorsa miatt

Szófia, dec. 14.

Az ellenzéki Mir azt írja, hogy Szerbia helyzete miatt az orosz diplomácia nagyon aggódik. Péterváron mindenképpen azon vannak, hogy segítsenek Szerbián, s nagy az elégedetlenség Romániával szemben, amelynek megatartása Oroszország számára lehetetlennek teszi, hogy Szerbiának segítséget nyújtson.

A Vardar-híd felrobbantása

A Vossische Zeitung a Vardar-híd felrobbantásáról jelenti: A hidat mintegy négyszáz bolgár komitási robbantó tártól, akik Sirnica környékéről nyomultak be njezerb területre s két ágyújuk volt. A hidorság két tagját lemészárolták. A robbanás zajára kétféle szerb katonák érkezett meg, akik elfűzték a komitásokat. A szerb katonák vezetője, egy kapitány, s ősszeűtközés során megsérült és Monastirba vitték, ahol kijelentette, hogy katonái közül 166-an megsebesültek.

A város ügyei

Közygyűlés a városnál.

Makó város képviselőtestülete dr. Galambos Ignác polgármester elnöksége alatt ma délelőtti tartotta meg december havi rendes közgyűlését a vármegyeházán, mivel a város tanácstermét a sorozó bizottság foglalta el. A polgármester bejelentette, hogy az alispánnak a megyei közgyűlési tervét átengedéseért szóbeli köszönetet mondott, amit a képviselőtestület is megköszöntött.

Bejelentette továbbá a polgármester, hogy a képviselőtestület által felállított 200 ágyús tartalékhórházban a beteg és sebesült katonák e hó 9 óta el vannak helyezve és ott rendes ápolásban és ellátásban részesülnek.

A képviselőtestület a bejelentést tudomásul vette s a jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a polgármesternek a kórház berendezése körül kifejtett fáradsáttal buzgalmaért. Jegyzőkönyvében örökölte meg azok nevét is, akik a kórház részére pénzbeli adományt adtak, és kijelentette, hogy a jövőben szokról is jegyzőkönyvében fog megemlékezni, akik eddig bármilyen ajándékot adtak, vagy fogtak adni a város által felállított kórháznak.

Kimondotta a képviselőtestület, hogy a makói ipari hitelbiztosítékot elhelyezve lévő városi tőkepénzekre vonatkozólag a jövő havi közgyűlésén fog határozati s amely nyiban akadály nem lesz, az ott elhelyezve lévő összeget kellő biztosíték mellett ezen pénzügyintézmény továbbra is meg tudja hagyni.

Raski János szegénymenházi elnök az eddigi 39 fillér napi és személyenkénti élelmezési díj felvételéről kérelmezte. Többek felszólalása után a képviselőtestület elhatározta, hogy a kérelmet teljesíti olyanformán, hogy a szegénymenházi ápolók élelmezési díját 1915. évi január 1-től kezdve, az élelmezési vállalat tartására, vagyis a jövő év végéig naponként és személyenként 39 fillérről 50 fillérré emeli fel.

A városi nyomtatvány szállítás biztosítására a képviselőtestület, mivel az ajánlatokat túlmagasnak tartotta, - új versenylárgyalás sürgős megtartását rendelte el. A pályaművek szállításával és a közygyűlési munkálatok végzésével Kovács Antal nyomdaulajdonost bízta meg, a szolgásmélyzet ruházatának szállításával pedig Márton Dávidot, s az ügyeiratok és üveges munkálatok végzésével Iriz Herman ügykereskedőt. Jóváhagyta a kisebb számú földterületek haszonbérbeadását. Tudomásul vette a polgármester bejelentését a hadikölcsön jegyzéséről és az aradcsanádi gazdasági lakrészpénztár

makói fióknézetét megillető és a városnak átengedett fészázalékos jutalék címén járó 500 koronát a polgármester rendelkezésére bocsátotta, azzal az utasítással és felhatalmazással, hogy ugy ezen összeget, mint a város által felállított tartalék kórház részére adott pénzbeli adományokat a kórház fenntartására fordítsa.

A polgári leányiskolai tanerőket nem vette fel a képviselőtestület a város nyugdíj-kötelékébe, hanem törvényben biztosított jogánál fogva, őket az országos tanári nyugdíjintézet kötelékébe utalta.

A végrehajók által az 1909. és 1910. években felvett a őket meg nem illető államsegély visszafizetését elengedte a képviselőtestület.

A közgyűlés délelőtt fél 12 óra kor éri véget.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. December 15. kedd. Róm. kath. Valerian p. Protestáns Valerian p. Görög orosz december 2. Habakuk. Nap kel 7 óra 39 percekor, nyugszik 4 óra 8 percekor.

Időjárás. Az időjárásban lényeges változás nem várható. Sürgönyprognozsis: Változás nem várható. Déli hőmérséklet + 2 fok C.

A város jövő évi költségvetése a képviselőtestület mai közgyűlésén tárgyalta a város 1915 évi költségvetését, és a tanács javaslatát kevés tétel megváltoztatásával elfogadta. A pótdó jövedelére 100 percent lesz.

A polgári iskolai tanerők korpóléka A miniszterium elrendelte, hogy a város a polgári leányiskolai tanerőknek korpólékokat tartozik adni. A rendelet folytán a képviselőtestület a korpólékokra az 1914-15 tanévre 4400 koronát vett fel a város jövő évi költségvetésébe.

A város vagyona A tanács a képviselőtestületnek bemutatta a város 1913 évi vagyonmérlegét. Ezerrel a város fizta vagyona hárommillió tizenöt ezer korona.

A beteg katonák figyelmébe. A m. kir. szegedi hadvéd kiegészítő parancsnokság megkeresése folytán felhívják a város területén tartózkodó betegség okából szabadságot kívánó és néplőkelő legénység, hogy kiknek szabadsága folyó évi december hó 27 én déli éjfélt jár le, a szabadságuk lejártával azonnal tartoznak csapattestük pótlásához bevonulni, azok pedig, kiknek szabadsága folyó évi december hó 27 enél tovább terjed, szabadságuk megszakításával tartózkodási helyükről csapattestük pótlásához akként induljanak utba, hogy ott folyó évi december hó 28 án jelentkezzenek annál is inkább, mivel ezen intézkedés ellen vétők szigorúan felelősségre fognak vonatni. Ezen intézkedés nem terjed ki azon legénységre, kik felülvizsgálat folytán lettek 3 hó nap, vagy annál hosszabb időre szabadságozva.

A rendőrkapitány köszönete. Tegnap délután 8:30 sebesültet szállították a déli harctérről Makón át Arad felé. Makó város közönsége idejekorán értesült a sebesült katonák érkezéséről és sok éllemiszterrel várta lemt a vasútnál az ékes katonákat. A város közönségének nemeslelkűsége nagyon meglepte a beteg katonákat kísérő ezredorvos és megkerle Rátosy Gyula rendőrkapitányt köszönetének kifejezésére, ki ezután közönségen nemeslelkűségét.

— Anyakönyvi hírek. Házasságok kötöttek: Farkas István Farkas Ágotával. Elhaltak: Szabó Viktória 4 naps, Nagy Gy. Eszter, Spas Sándorné 34 éves. Gombó Márk 77 éves korában.

Belgrád bevétele.

Makói népfelkelők a topcsideri parkban.

Dec. 4.

Hetek óta fenn táborozunk már a szerémségi hegyek hólepte magaslatai közt. Zászlóaljunk határőrségi szolgálatot teljesített a Száva-part hosszában, míg velünk körülbelül egy magasságban szerbiai csapataink haladtak — Belgrád felé.

November 30-án kaptuk a parancsot, hogy a zászlóalj indulásra készen álljon.

Délután három órakor hagytuk el helyünket. A legközelebbi vasútállomáson vonatra szálltunk s éjjel 11 órakor Zimony irányában egyik délvideki horvát falu állomásán rártax ki bennünk.

Ugy volt, hogy innen lefelé egyenes irányban azonnal át marsounk a Száván, azonban mindjárt kiszállás után telefon-parancs jött, hogy itt várakozzunk, mert az utirányunk változni fog.

A vasútállomást környező mocsaras réten sűrűn egymás mellett táboroztak a lovak. Szintén urban levő gyalogosok, tüzerek s munkáscsapatok csoportjai melegednek az éjszaka zuzmaras, fagyos hidege ellen.

A mi népfelkelőink a csak az előbb utközben kapott téli pokrócokat szedték le hátszákjaikról s azokba burkolózva sorakozó állásban vártuk a további parancsot. A fehér, nagy pokrócok alatt úgy néztünk ki, mint a kisérletek tábora.

Ejfélt után fél 3 óra, mire megjött az új parancs és e szerint nem lefelé, hanem tovább a Száva partján — Zimonyba megyünk.

Azonnal el is indultunk. December elsején reggel 6 órakor érkezünk Zimonyba s a hosszú, nehéz menetelés után pihenőt kaptunk zászlóaljunk.

Már egész menetelésünk alatt sűrű ágyudörgés hangjai mellett vonultunk előre. Tegnap óta két 30 és feles ágyunk is a Zimonyi parton beállt a borzalmas koncejtbe a szerbek „Szöke Marcsája” és társainak tompa bugásaira bombólve felegettek a mi „Fekete Borcsánk” és társai.

A szerbek legnagyobb ágyuját, mely hónapok óta jóvöldözött a magyar partokra, bakáik „Szöke Marcsának” nevezték el. Most aztán, hogy mi hozzánk és a többihez még nagyobb ágyunk érkezett, ennek meg a „Fekete Borcsa” nevet adták öreg népfelkelőink.

Zimonyban izgatottan várunk a további parancsot. Folytonos készenlében állott a zászlóalj. Parancs szerint nappal lehetett ugyan csoportként egy-egy kis időre lepihenni, éjszaka azonban talpon, kézben tartott fegyverrel kellett állanunk, hogy ha jön a parancs, azonnal indulhassunk.

Mindnyájan sejtettük, hogy nagy, világraszóló események történelmi pillanatok előtt állunk s büszkeséget érezünk, hogy e történelmi pillanatok rendezőinek az első soraiba jutunk mi is.

Jól sejtettük. Már másodikán déliben riadó hangjai verték fel pihenő zászlóaljunkat. Indulnunk kell azonnal be Belgrádba. A kalimegdán-vár ormaira hatalmas fehérlobogó osz-

szolt fel; Belgrád megadta magát a mindenfelől szorongató magyar hadseregnek.

Utközben jöttek aztán a hírek, hogy a szerbek fővárosukat teljesen kiürítették, a katonaság rohanva menekült délkeleti irányba s utána a még visszamaradt polgári lakosság is követte menekülésében a katonaságot.

Zimonyból biztosított menetben, ésszerű óvatossággal haladtunk a vasúti sínek mentén a híres Zimony-belgrádi vasúti vashid felé. Mocsaras, feneketlen lápos terepen visz keresztül a vasúti vonala. Ezen a terepen voltak eddig a déli harctér legkegyetlenebb ütközetei. A szerbek még a háboru elején történt két ízbeni betörésük idején, mikor egyik alkalommal innen egészen Opizuaig felmerészkedtek, itt szenvedték legérzékenyebb vereségeiket. A Zimony-Pázna közt lefolyt ütközet alkalmával, mint annak idején, Szepember közepe táján megírják a lapok, egy egész hadosztályunk itt veszett a rétek mocsaraiban. A mi veszteségeink aránytalanul kisebbek voltak, de a mi derék népfelkelőink közül is sok lelte halálát ezekben a halálbozósban.

A szerbek itteni beörésük után is még sokáig nyugtalanították ezt a vidéket. A vad komitácók bevételek magukat a sűrű nádasokba úgy, hogy alig lehetett őket azokból kiirtani. Népfelkelőinknek úgy kellett rájuk vadászni, mint a vadakra szoktak. Ezekben a portyázó harcokban is estek el honvédeink.

Október 12-én volt itt utoljára ütközet. Ennek az ütközetnek a halottait csak a napokban tudták eltakarítani. Zászlóaljunk szanitései még tegnap éjszaka is harminchárom feloszlásnak indult katonai holttestét földelték el s most, amint végig haladunk a vasúti sínek közt, a töltés Szerbia felőli oldalán szegény népfelkelő bajtársaink holttestei fekszenek. Második hónapja, mióta így vannak, eddig a szerbek folytonos lövöldözései miatt nem lehetett elesett katonáinkat eltüntetni. Most már ezek is föld alá kerülhetnek.

A híres zimony belgrádi vashid össze van rongálva. Egy helyen a két oszlop lábai között levő egész oldalvas szerkezete le van szakadva, hogy ugy mondjam csafotokban lóg lefelé a levegőben egy darab hid. A Belgrád felőli oldalon a partról leszakadt az egész hidtest s ugy kapcsokodik a távolabbi első hidlábazatra, mint a folyó medréből a lábazathoz támasztott hatalmas létra. Az egész hidat mégis pár óra alatt sikerült hidásainknak pallókkal s más módon annyira rendbehozni, hogy egyesével áthaladhatti rajta átvonuló egész csapataink.

Pont háromnegyed három óra volt, mikor zászlóaljunk utolsó embere is túl volt a hiden. Egyszerre, minden jeladás nélkül, hatalmas „Éljen a magyar” kiáltás reszkettette meg a levegőt. Benn voltunk most már mi öreg népfelkelők is Szerbia földjén s annak is a legszébb, legbüszkébb részén. A jó makói, apáttalvai, vásárhelyi, püspöktelei, nagymajláti, földéki, meg szegedi fiuknak csakugy ragyogott a szemök az örömtől. Mindenki boldogok érezte magát, hogy ezt is megerte ebben a háboruban. Fenn a leörött híd bel, régi oldalán magyar nemzeti és osztrák császári lobogókat lengetett a szél s közte hadtápdandárunk vezérkara. Egy fúrge fényképezés már is igazította a gépét s egy pillanat alatt lekapt az elsőör átjött csapatok vezérkarát. E öttünk a város alatt valami vitorony telején is egyszerre csak megjelent egy gyönyörű magyar nemzeti lobogó, mire újra hatalmas „Éljen” kiáltás dörgött végig a Száva folyó belgrádi partjain.

Mi megállottunk s egy órai pihenőt tartottunk Belgrád előtt A szabadkai 6 os népfelkelők jöttek át legelőször a hiden s mi voltunk a második. A szabadkaiak be is vonultak a város-

ba. A mi feladatunk más lett. Egy órai pihenő után Belgrád első gyárvárosán keresztül haladt a belgrádi híres parkjába, a Topcsider-be vonultunk át.

A miénk most már a szerbek fővárosa, most már nekünk kell védeni Belgrádot a — szerbek esetleges támadásai ellen.

Itt hallottuk meg, hogy a szerbek e hó elsején futva menekültek. Amint tapasztaljuk is, annyi idejük se volt, hogy legalább a legszükségesebbjeiket magukkal vihezzék. A lakásokban sehol se maradt senki, azonban a butorok rendben ugy vannak, mintha semmi se történt volna itt.

E pillanatban a topcsideri villák elegáns lakásaiba vittük be magunkat s innen küldjük szét ezen az oldalon előőrseinket. Még így téli időben is gyönyörű hely. A villák berendezése pазaron gazdag. Válamennyijéről látszik, hogy gazdjuk csakugy daskálkodhatott minden jóbán. Most a szerencsétlenek Kragujevac, Krusvac és Nis országutjain földönfutókként kóborolnak. De hátők az okai. Rosszul főztek, hát rosszul laktak belőle.

Dr. Kiss Pál, néptőlkelő hadnagy.

A népfelkelők sorozása Makón.

Két napi sorozás eredménye.

Tegnap volt városunkban a B.) osztályú népfelkelők sorozása. Naponként 300-300 ilyen hadkötelek állott mértek alá.

Az első napon az 1890, 1889, és 1888. évfolyambeliek vizsgáltak meg. Ma pedig az 1887, 1886, 1885 és 1884 évfolyambanek soroltek mertek alá. Az eredmény igen jó, mert a bizonság 70 százalékat talált katonai szolgálatra alkalmasnak.

Az eső napos beamaradnak névsora a következő:

Dankó Pál, Leipnik Hugó, Biró Géza, Batka István, Balázs János, Gaál Ferenc, Felszög József, Gaál Imre, Kotormán István, Igaz János, Krizsna János, Mágori József, Karácsonyi Péter, Sándor József, Sirovnan Illes, Sinta István, Szalai János, Szalkai Imre, Takács Pál Antal, Borka István, Lóvi Áron, Sinka Ferenc, Stéll Miklós, Bilog József, Nagy Gy. Lajos, Biló Ferenc, Szabó Imre, Kriszta István, Árva Ferenc, Árva Ferenc, Borovics Dszó, Branyni Sándor, Biróci István, Balázs József, Balint Nagy Antal, Bőrcsök Sándor, Baratonyi Imre, Bőrcsök János, Cserlus Sándor, Cstala Ferenc, Csorba Sándor, Dobos Sándor, Dési Sándor, Erdel Sándor, Fodor István, Gluber Imre, Gera Sándor, Gergely Sándor, Horváth János, Igaz János, Kiss Antal, Kiss István, Kusz Ferenc, Kusz János, Katona József, Ketosa Mihály, Kotormán János, Balogi János, Balint Sándor, Apjuk István, Biró Imre Antal, Biró Antal, Csikós Péter, Dudás István, Feketi József, Ferkovics József, Fekete János, Dr. Fehér Mór, Gerai István, Gera János, Hévezsi József, Joó János, Jimbor Pál, Jenői Péter, Jenői Sámuel, Kriszta János, Koczás Sándor, Kádár József, Kocis Sándor, Köteles Nagy István, Kuló Péter, Kusz József, Köteles Ferenc, Kurdos Sándor, Lőrincz József, Lengyel Sándor, Murvai András, Murvai Pál, Mező János, Nagy Ferenc, Nagy Antal, Nagy Ferenc, Nicsa Tamás, Né-

met István, Nagy Sámuel, Nagy Imre, Páku Imre, Panyor József, Papp Imre, Pánczél István, Raffai Ferenc, Raffai Bálint, Sipos István, Surányi Antal, Székely József, Sücs János, Szentpéteri Sámuel, Szekeres Mihály, Tamás Ferenc, Szabó Imre György, Varga Ferenc, Szirbik Péter, Szabó István, Szabó István, Kádár Sándor, Koczkás Imre, Lakatos István, Lengyel István, Mező János, Mézáros János, Mézáros Ferenc, Német Károly, Nagy Gy. Imre, Rózsa Sándor, Rózsa Sándor, Somovics Zoltán, Ecsihárdt Vilmos, Sári Mihály, Sipos István, Sárkány Ferenc, Mézáros József, Csáka István, Kocsis István, Nacsa János, Nagy Ferenc Rozán Mihály, Siket Antal, Szabó Imre, Szabó Imre, Szabó Ferenc, B. Sücs János, Szabó János, Szosa János, Szabó Balint, Szilágyi Sándor, Szabó Ferenc, Szirbik Bálint, Tóth Sándor, Tóth Imre, Török Géza Pál, Cs. Varga István, Vajda Ferenc, Varga Mihály, V. rza Lajos, Varga József, Raffai Ferenc, Németh Imre, Borbás János, Bakai István, Kovács József, Kocsis Mátyas, Páger Antal, Krosza Vazul, Balázs István, Biró József, Biró György, Bló Mihály, Böngylik Imre, Bló Ferenc rákossal, Gera Sándor, Fekete János, Farkas György, Göthárdi György, Gyúli István, Fekete Károly, Páger Sándor, Papp János, Pálcer János, Rozner, Lázár, Zinger Adolf, Petrovics József, Gardi János, Zencsik Mihály, Imre György, Imre József, Kovács Gyula, Molnár János, Mircsi István, Árpád Károly, Igrecz Nitta, Csala Ferenc, Gáspár József, Bak Sándor, Kaszkin Ödön, Kele Sándor, Kiss Sándor, Recki János, Mihály Antal, Nitolics József, Oka Mihály, Zahári Simon, Molnár József, Márton Miklós, Csavayga Pál, Oka István.

A második napon beemmaradtak névsora a következők:

Egészi József, Árkus István, Bircsik István, Borca Ferenc, Borca Ferenc, Borca József, Farkas Ferenc, Fischer Gyula, Gera Imre, Gárdog Imre, Jemel Mihály, Kaskó József, Kotormán Péter, Krausz János, Koczkás János, Kenéz József, Kiss János, Ménési Sándor, Marsi István, Martonosi József, Nagy Gy. Sándor, Panyor Ferenc, Panyor József, B. Papp Imre, Palkó Ferenc, Sipos József, Bálint, Sztoján György, Sücs István, Szentpéteri János, Szél Sándor, Fekete Péter, Gera Imre, Rosatóci Dező, Kocsis János, Kocsis Imre, Kusz György, Bence Ferenc, Berniner Máté, Buzás László, Balázs István, Bozsgó Mátyas, Bödőnyi József Csina István, Csepregi Mátyás, D. brecsi Sándor, Csorba József, Dobos Lajos, Erdei János, Farkas István, Fischer Mór, Gera Sámuel, Igaz Sándor, Joó József, Joó Sámuel, Kádár Mihály, Kiss László, Kerékgyártó Pál, Cs. Kiss Sándor, Kuruc István, Lázár János, Nagy Imre, Páku János, Halász Ferenc, Háló Ferenc, Heresó Antal, Király Sándor, Nacsa Mihály, Nagy Sámuel, Olasz József, Papós Antal, Páku Péter, R. István, Siket Sándor, Szakács Imre, Szabó Sándor, Szabó Mihály, Takács István, Tóth Sámuel, Török Sándor, Ver Ferenc, K. Varga István, Isbek Sándor, Horvát István, Ágoston János, B. János, Bence János, Baranyi Antal, Bló Illés, Börcsök Imre, Blinc Sámuel, Felszerbauer Ignác,

Gombkötő József, Galamb István, Joó Sándor, Király Mihály, Kiss Imre, Kolompár Antal, Kiss János, Kusz Sándor, Kiss Pál, Kovács Antal, Kocsis Lajos, Ludányi István, Lévai József, Montag Vilmos, Nagy Ferenc, Nagy Gy. Sándor, Papp Sándor, Páku Dező, Pallagi György, Papp Károly, Prónai Lajos, Páku János, Rozsnyai István, Raffai József, Sipos János, Sipos István, Nacsa József, Varga Péter, Varga Bálint, Varga György, Héjzli András, Vajdovics József, Váradi Sándor, Barta Sándor, Bálint Antal, Bódi Sándor, Vertán Endre, Sipos István, Bálint Lajos, Birinyi István, Csávas Antal, Dura István, Erdei Imre, Fischer Lajos, Fodor Mihály, Horváth Sándor, Hegedűs Mihály, Igaz Ferenc, Inri Sándor, Jáke István, Joó József, Juhász Pál, Joó Antal, Karácsonyi Sándor, Kocsó János, Koczkás János, Cs. Kiss Péter, H. Kovács János, Kovács István, Lengyel Sándor, Márton Károly, Molnár Mihály, Márton Ferenc, Nagy István, Nacsa Sándor, Nagy Gy. József, Papp István, Roznyai Imre, Ric József, Siket József, Siket Imre, K. Szabó Sándor, Virág István, Vékony István, Varga János, Novák Sándor, Börcsök István, Kardos János, Borca Imre, Igaz József, Juhász György, Koczkás Imre, Kiss Antal, Pál István, Szabó András, Klein Háim, Béla Lajos, Földmann József, Gál Zsigmond, Klein János, Lencz József, Istók Barnabás dr. Misszica Ferenc, Molnár György, Molnár János, Müller Arthur, Szabó Mihály, Szabó Ferenc, Viskár Lajos, Biron Mihály, Bubelényi József, Borsos András, Bugyi József, Csorba József, Kőrösi György, Heller Nándor, Pálkás József, Pásztor Károly, Péntes Zoltán, Lovari Kálmán, Takács Lajos, Vermes Miksa, Viola Ferenc, Herc Antal, Jásó Ferenc, Juhász Nagy József, Kucskas János, Nagy Elek, Ludányi János, R. László, Varsányi Imre, Zákai István, Bence István, Baurtsind Mihály, Borz Lajos, Edelstein Jakab, Gál Péter, Király A. ber, Kónya Sándor, Kövér Lajos, Lipák Béla, Pálffy István, Sándor Zsigmond, Seres Illés, Traum György, Daróci Lajos, Rankl János, Grossn Miklós, Jókai János, Vince Zimonál, Styrb György.

Irodalom.

Hugo von Hoffmannsthal. Tizian halála. — Erkély jelenet. Hoffmannsthal költészete a naturalizmus reakciójaként született meg. A józan, hűvös kifejezés után a csillogó szót, a ragyogó, ezerszínű képet jutatta újra érvényre a költészetben. A verset állatező finomságúvá cizellálja, a szavakba új értelmet szuggerál, mondatait perzsa szőnyegeként futtatja egymásban verseiben. Mint drámaíró aratta a legtöbb elismerést, mint lírikus marad a német irodalmában halhatatlan. Drámáiban is lírája a legértékesebb: a legelbűvölőbb. Ez a líraiság ragad magával a Tizian halála és Erkély jelenet című drámoletjeiben is. A nyelv és versművészet legmagasabb fokát képviselik. Eppen azért érdemel különös elismerést Frányó Zoltán, ki mind a kettőt nagy bravúrral és a költővel együttérzéssel fordította le. Aki egyebet nem olvasott Hoffmannsthalról, az ezzel a két fordítással is megérti nagy sikereit. Megérti, hogy nem volt költő, ki közelebb állott volna a muzsikához és plasztikához, mint Hoffmannsthal. Erzései és képei valószínűleg szoborzerűen domborodnak ki. Ha még megjegyezzük, hogy mindkét darabnak tárgya is nagyon érdekes, nem is kell külön konstataálnunk, hogy a Modern Könyvtár, mely 432-433 számszában szolgáltatja meg magyarul ezt a két kis remekművet, ezáltal is különösen válogatta meg anyagát. A füzet ára 40 fillér és minden könyvkereskedésben kapható.

Egy jóforgalmu

italmérés

berendezéssel együtt eladó. Értekezhetni lehet Iritz Sámuel özv. cégnél.

Figyelem!

Uj vizmentes ponyvák és kender-zsákok, morzsolók és mérlegek, motoros favágó fűrészek, patentzáros tejes-kannák, kitűnő torpedó karroseriás 4 ülésű autó, egy kitűnő Yost-irógép olcsón eladók Glück Samu cégnél Makón.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelméi.

(6681)

89. fejezet.

A nagy művész.

Egy élelmes hírlapkiadó rögtön rendkívüli kiadást rögtönözött, melyben ökölnyi beütéssel ez állt:

Szenzációs hír!
Meglepető fordulat!
Morello Roberto herceg mint leányrabló és a banditák cimborája.

Az első kiadást pillanat alatt elpótdták az emberek.

A rendőrségi palota előtt óriási csődület keletkezett.

A rendkívüli esetet megtudta Del-Monte gróf is, aki elutazása óta a városban tartózkodott.

És most egy nagyszerű eszméje támadt.

Meg van, gondolta magában.

Ha már lud, hát legyen kővér.

Keverjük bele alaposan Roberto!

Hadd legyen egyszer Rómában becsületese keveredés.

A zavarosban tán lehet majd halászni, vagy legalább is jobban tud lehet adni a hamis ezresekben.

Az általános izgatottságban senki sem fog arra gondolni, hogy ezek hamisak is lehetnek.

Róma felsőbb körében mély mezdöbbenést keltett a hír.

Kezdetben nem is akarták elhinni.

Többen a grófok és hercegek közül sietve jelentek meg Roberto házában, mely a Viktor Emánuel téren egyike volt a legcsinosabb palotáknak.

Atyjától kapta ajándékba még a jobb időkből.

Itt természetesen semmit sem tudtak.

A círeltség hűledeve bántult és lehetetlennek tartotta, amit a hír beszélt.

Del-Monte gróf is megjelent Roberto palotájában.

Az első híre a szolgálk egyike átfutott az öreg herceg kastélyába megijudni a valót.

(Folyt. köv.)

Értesítés Kőbányáról!!

Szíves tudomására adjuk a nagyérdemű közönségnek, hogy Csanádvármegye részére

főraktárunkat
Iritz Sámuel özv.
cégnak

adtuk, ahol mindenkinek módjában van a legjobb és legisztiább eredeti gyári töltésű Világos Maláta és Dupla Maláta sörözet beszerezni, kisebb és nagyobb mennyiségekben. Vendéglősök és italmérők külön kedvezményes árakban részesülnek. — Kőbányai Polgári Serlőződe Részvényársaság.

Jóra való, megbízható fiu

tanulónak

felvétetik e lap nyomdájában.

JAKSÓ ADAM

műszerész- és géplakatos Makó, Deák F-u. 10.

Javit és átalakit, kiváló szakértelemmel: Motorok, dinamók és elektró motorok, automobilonok, motor-kerékpárok és kerékpárok. Fegyverek, fegyveranyagok, varrógépek és gramafonokat. Elvállal: Házitelefonok, villamoscsengők és irógépek évi jókarban tartását.

Érdeklődőknek e szakmába vágó dolgokban szívesen 0-0 0-0 ad felvilágosítást. 0-0 0-0

➔ Egy fiu tanulónak felvétetik. ➔

Vevők figyelmébe

ajánlom 7 drb. marha, 2 ökör, 4 tinó, két éves 1 drb. tehén, 40 drb. 8 hónapos szilárd és 12 db jó keresztény.

Szabó István bérlő, úrmősi keresztöltés mellett.

Here polyva és tavaszi

árpa szalma

IRITZ MIKSÁNÁL

kapható, kazalonként és ölenként.

POÓR ENDRE

gyógyászorvosnál kapható Makón

VILMACRÉM

gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer, szeplő, májfolt, arc- és kézvörösség és mindenféle bőrtisztáltság ellen

Vilma hajpor, Vilma szappan és hajfjító szer.

Ára: Vilma crém 1 korona. Vilma hajpor 1 korona, Vilma szappan 70 fill. Hajfjító 1 korona. Ezen piperszerek több kiállításos érmeikkel lettek kitüntetve.

Kitünő hegyi borok

literenként 80 fillér, öt liter vételnél 72 fillér literje, nagyobb vételnél olcsóbb. Vidékre 50 literen felül 52 fillér literje.

Iritz Sámuel özv. cégnél Makón.

Értesítés.

Értesítem a t. közönséget, hogy mótóros fűrészemmel és

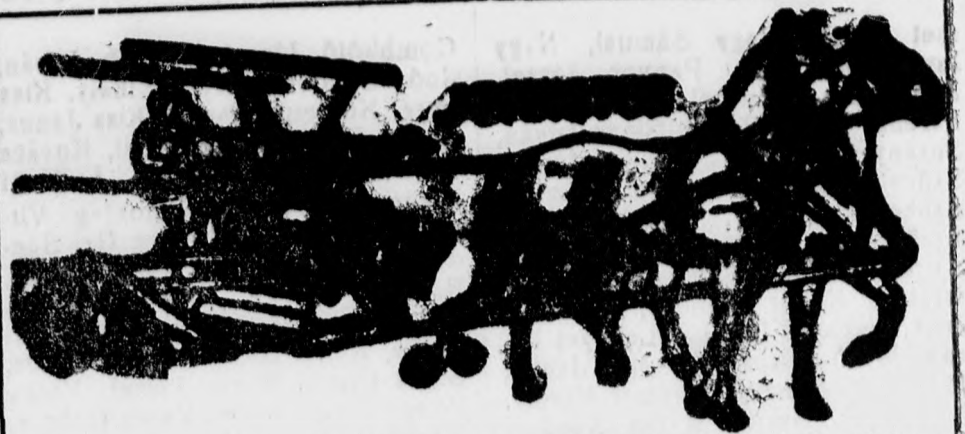
kukorica morzsolómmal

bárhol jutányos munkát vállalok. Tudakozódsz Gück Samu cégnél.

Száraz szalma

sértés perzselésre

Iritz Sámuel özv. cégnél kapható.

Értesítés! Van szerencsém a t. gazdaközönség b. tudomására hozni, hogy Szt. János-tér 20. sz. a. (saját házamban) **gazdasági gépraktáramban** a legújabb modellű **JOHNSTON** — eredeti — kéveköttős aratógépek már megérkeztek és azokat a legolcsóbb árban bocsátom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

Johnston-féle aratógépek Makón és környékén több mint 300 gazdánál működnek, azok legnagyobb megelégedésére, ami fényes bizonyítéka az aratógépek kifogástalan voltának, agyszintén már megérkeztek a legújabb négyzetes kukorica ültető is. — Ugy az aratógépek, mint a kukorica ültető gépek állandóan teljesen felszerelve vannak raktáron. Fontos még az, hogy aratógépek részei nálam egész éven át kaphatók. A legsürgősebb munkaidőben sem történik az aratásnál fennakadás. — Raktáron tartok kitűnő Sisal-féle kéveköttős zsineget, elsőrendű gépolajat, Bachert-féle ekéket amerikai tükörcél kormánylyal, Imperátor műirágya és magvető gépeket, saját találmányu vessző utánzatú vas-pálcás boronákat, répa és szecskavágókat. — Együttal bátorodom a t. gazdaközönség figyelmét felhívni a legmodernebb gépekkel és szerszámokkal felszerelt gépjavitó műhelyemre, ahol mindennemű javításokat a legszakoszerűbben, jutányos áron készítek autogén hegesztő gépemmel a legkomplikáltabb munkákat végzem. — Vizvezeték és fürdők teljes berendezését jutányos áron vállalom. — Magamat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánlván, maradtam kiváló tisztelettel

LIPTÁK BÉLA mezőgazdasági gépraktára és javító műhelye Makó, Szent János-tér 20. ujszám. Saját készítésű szabadalmazott hagymakapak állandóan raktáron. Részletfizetési kedvezmények. Telefon szám 126.

Miután kiadóhivatalunk elhatározta, hogy mindazoknak arcképeit, — akik a harctéren ontják véréket e nehéz megpróbáltatások idején — albumban örökíti meg, felhívjuk mindazokat, akik egy ilyen diszes albumban akarják látni hozzátartozóik hű arcképét, azoknak fényképeit minél előbb szerkesztőségünkbe behozni szíveskedjenek, úgy hogy

HŐSEINK
NAGY
ARCKÉP-CSARNOKA

mentől előbb kiadható legyen. Tehát mindenki, aki egy ilyen arckép birtokában van, legyen az férj, apa, fiu, testvér, vagy rokon, — siessen beadni fényképét és segítsen bennünket ezen nemes cél elérésében. Befizetés az albumban való megjelenésre 1 korona, egy ilyen diszes kiállítású album az összes helybeli és csanádmegyei hősök arcképével 1 korona és ezen képekről 20 drb. levelező-lap szintén 1 korona, amit részben az album előállítására, részben a vörös-kereszt egyeslet javára fordítunk. Kiadóhivatalunk célja nem nyereség vágy, éppen ezért egy helybeli és csanádmegyei hősnek sem szabad hiányozni e diszes arckép-alumból.

Nyomatott Dr. Kiss Pálnak a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett gyorsajtóján, Makón.